

MAANDBLAD

UITGEGEVEN DOOR HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

De Merel een roofvogel?

Neem me niet kwalijk, mijnheer de voorzitter van het Genootschap, dat ik het met de conclusie van den heer L. in No. 1 van den 6^{en} jaargang van ons tijdschrift niet eens ben, waar hij uit den moord van Merel I op Merel II durft te besluiten, dat de Merel een roofvogel is.

De mensch een (roofdier of) kanibaal, omdat enkele menschelijke negers kanibalen zijn?..... Niet juist! Wat die enkele menscheneters doen, heeft die enkele mensch gedaan.

De mensch een moordenaar, omdat in onze samenleving hier en daar, nu of dan, een enkel treurig individu gevonden wordt, die zijn evenmensch zonder reden vermoordt?.... Niet juist! De Merel deed dito.

De mensch een moordenaar, omdat een flinke huisvader of flinke kerel een medemensch bij dag of bij nacht uit vermeende of wettelijke zelfverdediging naar de andere wereld helpt?..... Niet juist! De Merel deed hetzelfde.

Maar om mijn meening te staven, wil ik hier iets vertellen, wat ik in mijn tuin zelf ervaren heb.

Het was een mooie zomersche morgen. Het asperge-bed leverde malsche spruiten. Matineus als ik was, bevond ik me tegen 4—5 uur in den tuin.

Het was er een echt genot.

De mannetjes-merel boven in de boonstaken zijn liedje zingend, terwijl de moeder-merel op het mij wel bekende nest de eitjes zat te bebroeden.

Op eens werd het genot verstoord.

Een algemeen vogelgekrijsch.

Musschen en vinken, onder geschreeuw, in de boonstaken zittend en in de richting van het merel-nest af en aan vliegend. De mannetjes-merel onrustig heen en weer fladderend met groot misbaar.

Mijn aandacht werd door deze ongewone scène van de asperge afgetrokken, en wat zag ik?..... Een leelijke moordenaar was er bezig....

Een zwarte poes had het merel-nest besprongen en was bezig de kak-jongen, nauwelijks uit de schaal gekropen (waarschijnlijk pas dien nacht) te verorberen.

De musschen en vinken waren de verdedigers der belaagde onschuld; de oude mannetjes-merel bleef op eerbiedigen afstand van zijn kroost, terwijl de vrouwelijke merel treurend van verre de moordpartij aanzag. De musschen en vinken vlogen op niet ongevaarlijken afstand tot bij de moordende poes.

Bij mijn nadering ging poes er van door en.... in den namiddag was zij om zeep.....

Twee jongen heb ik nog in het nest kunnen zetten en de merel heeft ze, tot mijn genoegen,

groot gebracht, terwijl de musschen en vinken in al den tijd van het opgroeien der jongen hun innigste belangstelling bleven toonen.

In mijn oog kan de merel, naar aanleiding van deze mise-en-scène, niet als roofvogel bestempeld worden. Of gaan de onschuldige vogeltjes hun roofdieren ook in het hol opzoeken?.....

W.

MAASTRICHT, den 12 Febr. 1917.

Mijnheer de Redacteur van het Maandblad,

Een der leden van Uw Genootschap deed mij No. 1, Januari 1917, toekomen met verzoek namens de Limburgsche Vereeniging tot Bescherming van Dieren, een enkel verzoenend woordje in het midden te brengen, waar de heer L. in zijn opstel: De Merel een roofvogel?..... een kruistocht gaat prediken tegen die roovers-moordenaars.

Het feit, dat twee mannetjes van de merelsoort op leven en dood gaan vechten, dat de uitgehongerde en verkleumde merel het moet afleggen tegen zijn goed verzorgden tegenstander, en dat de overwinnaar zich te goed gaat doen aan het lijkje — moet als bewijs gelden, dat de merel, lach nu niet! een roofvogel is.

Maar vragen we, als twee hanen in een hok gezet worden, zijn het dan geen hoenderachtige vogels meer, omdat ze onmiddellijk een kamp beginnen op leven en dood? En is er geen strijd tussen allerlei mannetjes waar te nemen in de dierenwereld, b.v. bij olifanten, buffels, herten enz., ja zelfs in de musschenwereld? De merel voedt zich bij voorkeur met dierlijke zelfstandigheden en is daardoor juist zoo nuttig. Dat de merel-overwinnaar zich ging vergasten aan het vleesch en bloed van den verslagen vijand, is dus volstrekt niet vreemd in onze schrale tijden, nu vleesch, ook voor kooi-vogels, een zeldzaam gerecht zal zijn.

Ik durf niet beslissen, hoever de heer L. het heeft gebracht in de kennis der natuur-historie, maar als hij daarvan eenige kennis wil opdoen, heeft hij slechts het eerste het beste werkje (ook schoolboekje) op te slaan, en hij vindt de kenmerken opgegeven van de orde der roofvogels. En geen dezer kenmerken past op de merel.

Of het hoog tijd wordt tegen deze arme, liefelijke en hoogst nuttige vogels op te treden? Ik betwijfel het uit den grond van mijn hart; ik vind het juist verblijdend, dat ze telken jare meer en meer in aantal toenemen. Het komt den land- en tuinman ook den heereboer ten goede. Inderdaad, er een kruistocht tegen te beginnen, zou het toppunt van dwaasheid zijn; men moet zijn vrienden zóo niet behandelen.

De merel heeft het dezen winter toch al hard

te verantwoorden, sedert hij standvogel is geworden, komen er bij ons in het barre seizoen honderden om van kou en honger. En als onzinnige heeren, zelfs van adellijken bloede, wonend onder den rook van Maastricht, ze dag aan dag neerschieten, is het godgeklagd, en cynisch mag het heeten, als ze zich op hun heldendaden beroemen en de arme vogels gebraden op hun disch doen prijken! Zij vooral moesten geen wetshemmers zijn. Mocht de bevoegde macht kunnen ingrijpen, waar een merelmoord op groote schaal is geconstateerd, en mocht een proces-verbaal met den aanhang van dien hun dwazen ijver wat matigen, want de merel is een beschermde vogel (Vogelwet 1912).

Een lid der Limburgsche Ver.
tot Bescherming van Dieren.

Noot der Redactie:

Terecht werd de Merel opgenomen in de lijst van vogels, welke, volgens de Vogelwet van 1912, in Nederland beschermd moeten worden.

't Moge zijn, dat, zooals wel 'ns beweerd werd, de merel zich 'n keer vergrijpt aan de nestjongen van andere vogels, toch blijft 'n dergelijke wandaad door haar bedreven 'n groote uitzondering.

De Merel is inderdaad 'n nuttige vogel.

Nutlig, omdat hij opruiming houdt onder allerlei schadelijke insecten.

Nutlig ook om 'n andere reden.

In de buurt waar merels huizen, mogen vogels van andere pluimage gerust op hare waakzaamheid vertrouwen.

Onmiddellijk verradt zij elk roofdier, dat zij in 't gezicht krijgt.

Eerst laat ze 'n zacht geluid hooren; maar, komt de roover nader, dan sloot ze 'n luide, scherpe strophe uit, die zich verheft tot 'n gillend crescendo.

Hierbij vliegt ze dan gewoonlijk uit 't struikgewas en scheldt als 't ware nog lang voort, onder 'n bestendig wippen van haar langen, bewegelijken staart en met opgelichte vleugels.

Menige vogel wordt op die wijze voor naderend gevaar gewaarschuwd en kan bijtijds de vlucht nemen.

Ja, maar de merel rooft m'n aardbeien, hooren we den tuinman zeggen.

Zeker, van aardbeien is de merel niet afkeerig.

Doch laten we niet vergeten, dat de merel onnoemelijk veel slakken in den tuin verdelgt. Slakken kunnen in 'n aardbeien-bed ook heel wat schade stichten.

Meer schade dan de merel.

Verdwindend Natuurschoon.

't Jaarverslag van 't Nat. Genootschap kon met een gevoel van voldaanheid wijzen op 'tgeen de vereniging in korten tijd heeft tot stand gebracht, en hoe, met den dag haast, meer belangstelling voor onze mooie fauna en flora is opgewekt. Des te meer valt 't le betreuren dat er thans een groot gevaar dreigt. De industrie toch strekt steeds verder hare grijpparmen uit en ontruikt onzen dierbaren bodem langzaam, of zoo maar in een oonmezen, zijn natuurhistorische merkwaardigheden.

Vernieling van natuurschoon treft vooral den liefhebber van wilde planten. Ziet de dierkundige 't gebied zijner onderzoekingen ook al eens bedreigd

worden, zijn fauna zal nog wel op een andere plek een veilige schuilplaats kunnen vinden. 't Studierrein van den geoloog is niet beperkt tot de oppervlakte der aarde; hij voelt zich ook onder den grond nog even goed thuis in zijn wetenschap.

Wat bezit Zuid-Limburg een rijkdom van gewassen, onderling verschillend in vorm en varierende in levenswijzel. Laat uw blik slechts gaan over de mergelheuvelds in 't Zuiden; welke menigte van kalkminnende planten zijn daar niet te vinden! Of dwaalt ge over de heide, dan ziet ge op zandheuvelds en in lage moerassen talrijke zand- en waterplanten welig tieren. Van groenomzoomde oevers der snelle beken en stille vijvers gaat de flora schuil in de diepten of gaat ze rusten op 't wateroppervlak. Heerlijke, deels nog vrij ongeschonden bosschen geven den schaduwminnende planten gelegenheid haar levensloop te voleinden.

Overal kronkelen holle wegen, waarvan de bermen verscholen zijn onder altijd-groen Klimop of omweven door bloemguirlandes van wilde Clematis, of wel beladen met geurige Thijm en Marjolein.

Midden in den doodschen winter nog hebben we onze groenblijvende Varen, Hulst en Mistel, om wat kleur en leven aan 't landschap bij te zetten.

Zelfs de eigenaardige zinkplanten met haar beperkt natuurlijk verspreidingsgebied ontbreken ons niet. Alleen de flora der zille zeekust missen we hier.

't Kan dan ook niet bevreemden, dat reeds sinds een eeuw al, buitenlandse floristen ons onzen plantenschat benijden en 't ligt voor de hand dat 't eerst de belangrijkste soorten ten offer vielen aan meestal zelfzuchtige en weinig ernstige verzamelaars, n.l. de Orchideën, een plantenfamilie zóo artistiek, dat noch penseel noch photographie in staat bleken haar juiste vormen weer te geven. Niet alleen plantkundigen; maar ook anderen hebben zich aan haar vergrepen. Herinneren we ons slechts, hoe een kunstschilder uit Spa handenvol geld bood voor onze mooiste wilde Orchideën en hoe bloemisten uit de beroemde Belgische bloemenleden, Gent en Brugge, te Maastricht vele inlandsche Orchideën opkochten, om ze, in potten gezet, verder aan den man te brengen. Daarbij kwam nog dat drogisten uit Aken en Maastricht vele kruiden voor geneeskundig doel lieten inzamelen. 't Grootste gevaar dreigde hierdoor natuurlijk die planten, welke zich niet sterk vermenigvuldigen of waarvan vooral of alleen de ondergrondse deelen bruikbaar waren als geneesmiddel. Alweer de Orchideën vooral kregen 't te kwaad; haar knollen werden gebezigd ter bereiding van salep; deze loch planten zich, zoowel uit zaad als langs ongeslachtelijken weg, uiterst langzaam voort. Zonder twijfel heeft eens de Bokkenorchis met haar grillig gevormde bloemen op den Pietersberg geleefd. Dat geluigden betrouwbare, kundige floristen zoowel uit België als uit Maastricht. 't Zelfde mogen we ongetwijfeld zeggen van de Poppenorchis, de Wantenorchis, de Hondswortel en nog andere. Ook Arnica die voor 40 jaar nog veelvuldig op den Meersenerberg voorkwam, is er thans voor goed verdwenen.

Slechts in 't voorbijgaan willen we er op wijzen dat nog een paar andere plantsoorten door den mensch bijna zijn uitgeroeid; met de stroodaken ging 't Huislook van ons heen, dat hoewel er eerst opzettelijk aangeplant, later als kind der eigen